Gemeente Assen

Buitenspelen in Assen

Stedelijk speelbeleidskader

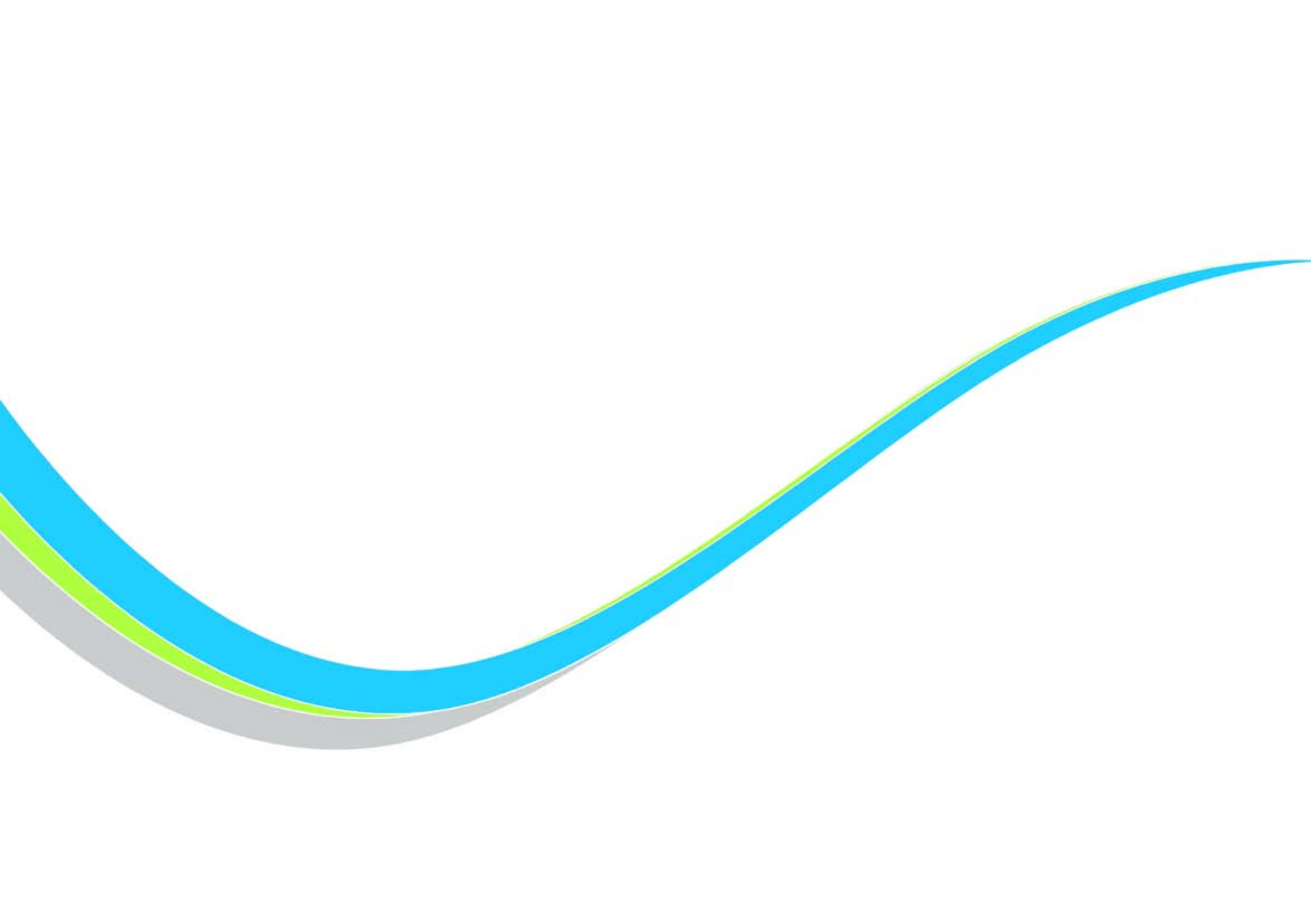

Gemeente Assen

Stedelijk Speelbeleidskader

Gemeente Assen

Vastgesteld door de gemeenteraad van Assen op 24 september 2009

Buitenspelen in het kort

Voor u ligt een nieuw stedelijk beleidskader met als onderwerp het buitenspelen in Assen. In het rapport wordt aangegeven waarom buitenspelen zo belangrijk is voor onze kinderen en hoe we de mogelijkheden voor buitenspelen in en om onze stad nog verder kunnen verbeteren.

Kwaliteit, maatwerk, gebruik

Om kinderen en jongeren werkelijk aan het buitenspelen te krijgen zul je kwalitatief hoogwaardige voorzieningen moeten bieden. Die hoge kwaliteit in Assen halen we omdat we in aantal en verscheidenheid veel speelvoorzieningen hebben, die alle goed worden onderhouden.
De aanleg van nieuwe speelvoorzieningen gebeurt altijd in overleg met de kinderen en buurtbewoners, zodat de voorzieningen voldoen aan de wensen en behoeften die ter plaatse leven. Het totaal aan voorzieningen in de wijk is geregeld in wijkspeelplannen, die regelmatig vernieuwd worden en dus actueel blijven.
Een passen activiteitenaanbod tenslotte, uiteraard ook opgesteld samen met de doelgroep en buurt, moet er voor zorgen dat het gebruik van de sport- en speelplekken gestimuleerd wordt.

Het belang van buitenspelen

Uit recente onderzoeken komt naar voren dat buitenspelen erg belangrijk is voor de ontwikkeling van kinderen. Het levert lichamelijke, geestelijke, emotionele en sociale groei op. Spelen bevordert de gezondheid en bewegen heeft een bewezen positieve invloed op het voorkómen van overgewicht en stress.
Ook is groene speelruimte belangrijk voor een prettig leefklimaat in buurten en wijken. In een omgeving waar kinderen buiten kunnen spelen krijgen de ouders ook makkelijker sociale contacten en ontstaat er meer betrokkenheid bij de buurt.
Een bekend maatschappelijk probleem van deze tijd is het feit dat kinderen steeds dikker worden omdat ze, zwart-wit gesteld, teveel binnen achter computer en TV zitten en weinig buitenspelen of sporten. Kinderen spelen nauwelijks meer buiten. Dit levert voor de huidige generatie kinderen behoorlijke gezondheidsproblemen op.
Uit recente wetenschappelijke en maatschappelijke studies blijkt bovendien dat steeds meer kinderen in Nederland vervreemden van de natuur.

Huidig aanbod speelvoorzieningen

Assen is een groene stad waar het goed buitenspelen is. Niet alleen zijn er in de meeste buurten veel speelvoorzieningen; er is ook veel groen in de omgeving om in te spelen, zoals bossen, parken, trapvelden en buurtgroen. Je zou kunnen zeggen dat de gehele buitenruimte in de stad speelgebied is! We kunnen dus heel tevreden zijn over de mogelijkheden voor spelen in Assen.
In de gemeente Assen zijn ± 800 speeltoestellen, gesitueerd in

de openbare ruimte en bij basisscholen. De speeltoestellen die Assen heeft zijn niet alleen van goede kwaliteit en veilig, maar voldoen aan een grote behoefte, vooral voor de wat jongere jeugd. Bovendien zijn het ontmoetingsplekken voor ouders en buurtgenoten.
Voor de wat oudere kinderen (6-12 jaar) zijn de formele speelplekken vooral ontmoetingsruimte, van waaruit de hele wijk gebruikt wordt als speelterrein.
Van de oudere jeugd (12+) mogen de jongens vooral graag een balletje trappen of skaten; de meisjes hebben graag een plek om toe te kijken en te kletsen. Ook hiervoor zijn enige voorzieningen in de Asser wijken.

Ambities: kwaliteit, maatwerk en gebruik

Om kinderen meer naar buiten te lokken en om ook voor de toekomst goede speelvoorzieningen te garanderen moeten we blijven werken aan een goede buitenspeelruimte in Assen.

12+: Het aanbod van speelvoorzieningen, met name voor de jeugd vanaf 12 jaar (12+) behoeft verbetering. Het blijkt dat deze jeugd specifieke wensen heeft als het gaat om sport-, spel- en hang- voorzieningen. Er is extra aandacht nodig voor de wensen van meisjes. Inmiddels is in 2008 door de raad een budget beschikbaar gesteld van 1 miljoen euro, om een impuls te geven aan de realisatie van sport en spelvoorzieningen voor 12+ in de wijk.

Spelaanleidingen, natuurspeelplekken en –bossen: Kinderen blijken nauwelijks meer buiten te spelen. Kinderen hebben wel de behoefte aan vrij spel waarbij de fantasie geprikkeld wordt, denk hierbij aan boomklimmen, geheime hutten bouwen, spelen met water, etc. Om aan deze behoefte tegemoet te komen zullen meer informele spelaan-leidingen worden aangelegd. Deze kunnen incidenteel en kleinschalig van opzet zijn, maar ook in de vorm van natuurspeelplaatsen en –bossen. Er zijn al ideeën voor een aantal plaatsen in Assen; de realisatie van deze locaties zal binnen 4 jaar plaatsvinden.

Speelruimtenorm: De Minister van VROM adviseert gemeenten een norm van 3% oppervlakte in bestemmingsplannen te reserveren voor formele speelruimte. Onder formele speelruimte vallen de aangelegde speelplekken met toestellen, trapveldjes, speeltuinen, openbare sportterreintjes en schoolpleinen. Er is in Assen ook veel ruimte voor spontaan spel (hutten bouwen, bomen klimmen, etc.). Hierin is Assen vrij bijzonder; door de aanwezigheid van veel grootgroen direct grenzend aan de wijken is er op korte afstand voor iedereen kwalitatief hoogwaardige informele speelruimte. Ondanks het feit dat we in Assen over zoveel waardevolle informele speelruimte beschikken kiezen we ervoor om in Assen de 3%-norm te gaan hanteren.

Ruimtelijke Ordening (RO): De groei van Assen betekent dat de vraag naar speelruimte zal toenemen. Bij nieuwe wijken én bij nieuwbouw op plekken in de bestaande stad zal daarom voldoende ruimte gereserveerd moeten worden voor sport en spel.

Spelen bij (bestaande) scholen: Veel schoolpleinen van basisscholen in Assen kunnen ook na schooltijd door de buurt benut worden voor sport en spel. Deze schoolpleinen hebben goede toestellen en veel belangrijke m2 speelruimte! Initiatieven vanuit de scholen om het schoolplein om te vormen tot een groene speelplaats zullen worden aangemoedigd en ondersteund.

Aanleg speelvoorzieningen bij nieuwe scholen: In de praktijk blijkt dat bij de ontwikkelingen voor nieuwe schoolgebouwen de groene speel- en buitenruimte vaak nog sluitpost. Voor een deel ligt dat aan het willen beperken van de kosten en de vaak geringe omvang van de totale beschikbare vierkante meters. Daarnaast hebben we niet de beschikking over vastgestelde kaders als het gaat om gewenste minimale kwaliteit en kwantiteit en eventuele gewenste kwaliteits-verhoging. Er zal daarom een checklist worden opgesteld met randvoorwaarden voor aanleg en budget.

Gebruik voorzieningen: Een aantrekkelijke openbare ruimte met mogelijkheden voor sport en spel is belangrijk. Maar net zo belangrijk is het dat de voorzieningen ook daadwerkelijk gebruikt worden. Een mogelijkheid om het gebruik te stimuleren is het opzetten van activiteiten waarbij begeleiding wordt gegeven. Het gaat hierbij om activiteiten zoals sportwedstrijden voor de buurt, straatspeeldagen, schoolactiviteiten. Voor het begeleiding en ondersteuning bij het organiseren van de activiteiten kan men terecht bij het opbouwwerk, jongerenwerk, sportbuurtwerk, natuur- en milieueducatie.

Leeswijzer

Na de inleiding (met doel en resultaat) in hoofdstuk 1, wordt in hoofdstuk 2 achtergrondinformatie gegeven over het belang van buitenspelen, het huidige spectrum van speelvoorzieningen in de stad en het bovenliggende beleidskader. In hoofdstuk 3 wordt een analyse gemaakt van de opgaven die we ons stellen ten aanzien van buitenspelen in Assen, voortvloeiend uit maatschappelijke ontwikkelingen. Vervolgens wordt per inhoudelijk thema de stand van zaken en huidige kaders en werkwijze omschreven, gevolgd door de voorgestelde ambitie en het programma wat daaruit volgt. Hoofdstuk 4 en 5 tenslotte geven het financiële overzicht en de concrete uitvoeringsplanning weer.

Inhoud

1.0 Inleiding 10

2.0 Achtergronden 14

3.0 Het stedelijk kader met ambities 18
3.1 *Inleiding kader* 19
3.2 *Veiligheid en beheer* 19
3.3 *Wijkspeelplannen* 20
3.4 *Sport en spel 12+* 22
3.5 *Spelaanleidingen, natuurspeelplekken en -bossen* 23
3.6 *Speelruimtenorm in Assen* 26
3.7 *Ruimtelijke ordening* 27
3.8 *Spelen bij bestaande scholen* 28
3.9 *Aanleg speelvoorzieningen bij nieuwe scholen* 28
3.10 *Speeltuinverenigingen* 28
3.11 *Activiteiten* 28

4.0 Financiële toelichting 30

5.0 Uitvoeringsplanning 32

Bijlagen:

1 *Collegeprogramma 2006-2010, relevante thema's*
2 *Inventarisatie speellocaties tbv wijkspeelplannen*
3 *Schema relatie stedelijk speel beleidskader en wijkspeelplannen*
4 *Beschikbare formele speelruimte in Assen*
5 *Sport- en spelimpuls 12+*
6 *Financieel overzicht*
7 *Literatuurlijst*
8 *Definities*

1.0

Inleiding

Voor u ligt een nieuw stedelijk beleidskader met als onderwerp het buitenspelen in Assen. In dit rapport wordt aangegeven waarom buitenspelen zo belangrijk is voor onze kinderen en hoe we de mogelijkheden voor buitenspelen in en om onze stad nog verder kunnen verbeteren.
In de zoektocht naar de ontwikkelingen en kansen voor buitenspelen hebben we veel inspiratie en nieuwe ideeën opgedaan. Wanneer we daar het enthousiasme van de kinderen en bewoners in Assen bij voegen levert dat in de nabije toekomst ongetwijfeld mooie projecten op.

Uit recente onderzoeken* komt naar voren dat buitenspelen erg belangrijk is voor de ontwikkeling van kinderen. Het levert lichamelijke, geestelijke, emotionele en sociale groei op. Ook is groene speelruimte belangrijk voor een prettig leefklimaat in buurten en wijken. Spelen bevordert de gezondheid en bewegen heeft een bewezen positieve invloed op het voorkómen van overgewicht en stress. In een omgeving waar kinderen buiten kunnen spelen krijgen de ouders ook makkelijker sociale contacten en ontstaat er meer betrokkenheid bij de buurt. Een goed onderhouden openbare ruimte die uitnodigt tot veilig spelen en recreëren behoort tot de verantwoordelijkheden van de gemeente Assen.

Assen is een groene stad waar het goed buitenspelen is. Niet alleen zijn er in de meeste buurten veel speelvoorzieningen; er is ook veel groen in de omgeving om in te spelen, zoals bossen, parken, trapvelden en buurtgroen. Je zou kunnen zeggen dat de gehele buitenruimte in de stad speelgebied is!

Voor Assen is niet eerder een compleet stedelijk beleidskader opgesteld omdat binnen het reguliere beheer geen knelpunten werden ervaren. Bovendien kon met het opstellen van wijkspeelplannen in 2003 voldoende maatwerk kon worden geleverd.
We kunnen dus heel tevreden zijn over de mogelijkheden voor spelen in Assen. Om die kwaliteit ook voor de toekomst te behouden is dit speelbeleidskader opgesteld. Bovendien is dit meteen een mooi moment om ook eens naar de ambities te kijken die Assen heeft voor het buitenspelen. Want ondanks dat we tevreden zijn over de huidige speelvoor-zieningen zijn er nog wel verbeterpunten te benoemen.

De speeltoestellen die Assen heeft, zijn een groot goed. Ze zijn niet alleen van goede kwaliteit en veilig, maar voldoen aan een grote behoefte, vooral voor de wat jongere jeugd. De toestellen staan vlak in de buurt, er is toezicht mogelijk en ze zijn goed bereikbaar. Bovendien zijn het ontmoetingsplekken voor ouders en buurtgenoten.
Voor de wat oudere kinderen (6-12 jaar) zijn de formele speelplekken vooral ontmoetingsruimte, van waaruit de hele wijk gebruikt wordt als speelterrein.
Van de oudere jeugd, vanaf ongeveer 12 jaar, mogen de jongens vooral graag een balletje trappen of skaten; de meisjes hebben graag een plek om toe te kijken en te kletsen. Ook hiervoor zijn enige voorzieningen in de Asser wijken. Deze jeugd heeft de hele stad tot haar beschikking als speel- en sportterrein.

* (zie literatuurlijst, bijlage 7)

"Wanneer je aan volwassenen vraagt wat in hun herinnering de mooiste speelmomenten waren uit hun jeugd, komt iedereen, zonder uitzondering, met verhalen over struinen door bosjes en open veld, in bomen klimmen (en er soms niet meer uitdurven!), spelen met zand en water, bouwsels maken met takken enzovoorts. Ik ben niemand tegen gekomen die de mooiste herinneringen had aan een (gemeentelijk) speeltoestel. Dat moet ons toch aan het denken zetten. Daarom hebben we bij de ambities voorstellen gedaan voor het maken van meer spelaanleidingen en natuurspeelplekken in Assen."

Doel

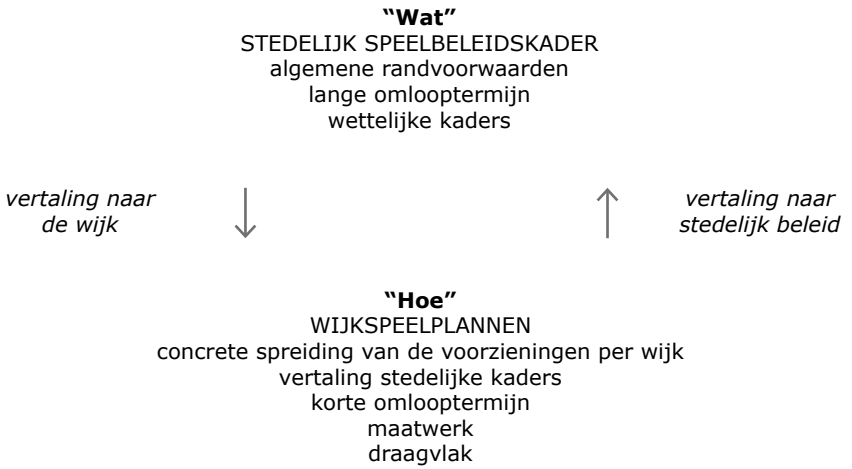
Het doel van dit stedelijk beleidskader is het vastleggen van de visie en gewenste werkwijze voor het buitenspelen in Assen, voortbordurend op de huidige kwaliteiten met daarbij-behorende ambities voor de komende 10 jaar.

Het resultaat is een kadernota gemeentelijk speelbeleid, waarin, voortbordurend op de huidige hoge kwaliteit, de visie en de gewenste werkwijze van de gemeente Assen op spelen in de openbare ruimte staat verwoord met daarbij algemene stedelijke kaders voor speelvoorzieningen in de gemeente voor een langere termijn (10jaar). In de visie worden accenten gelegd. Ook geeft de notitie ruimte aan nieuwe ideeën en inspiratie.
Omdat maatschappelijke trends en ontwikkelingen zijn meegenomen is het plan voor langere tijd houdbaar.

Resultaat

Het uiteindelijke resultaat van het speelbeleid zoals vastgelegd in dit stedelijk speelbeleidskader voor Assen is een kwalitatief goed, veilig, evenwichtig, uitnodigend en gevarieerd aanbod van buitenspeelmogelijkheden voor diverse doelgroepen, aansluitend bij maatschappelijke ontwikkelingen en behoeftes van de gebruikers.

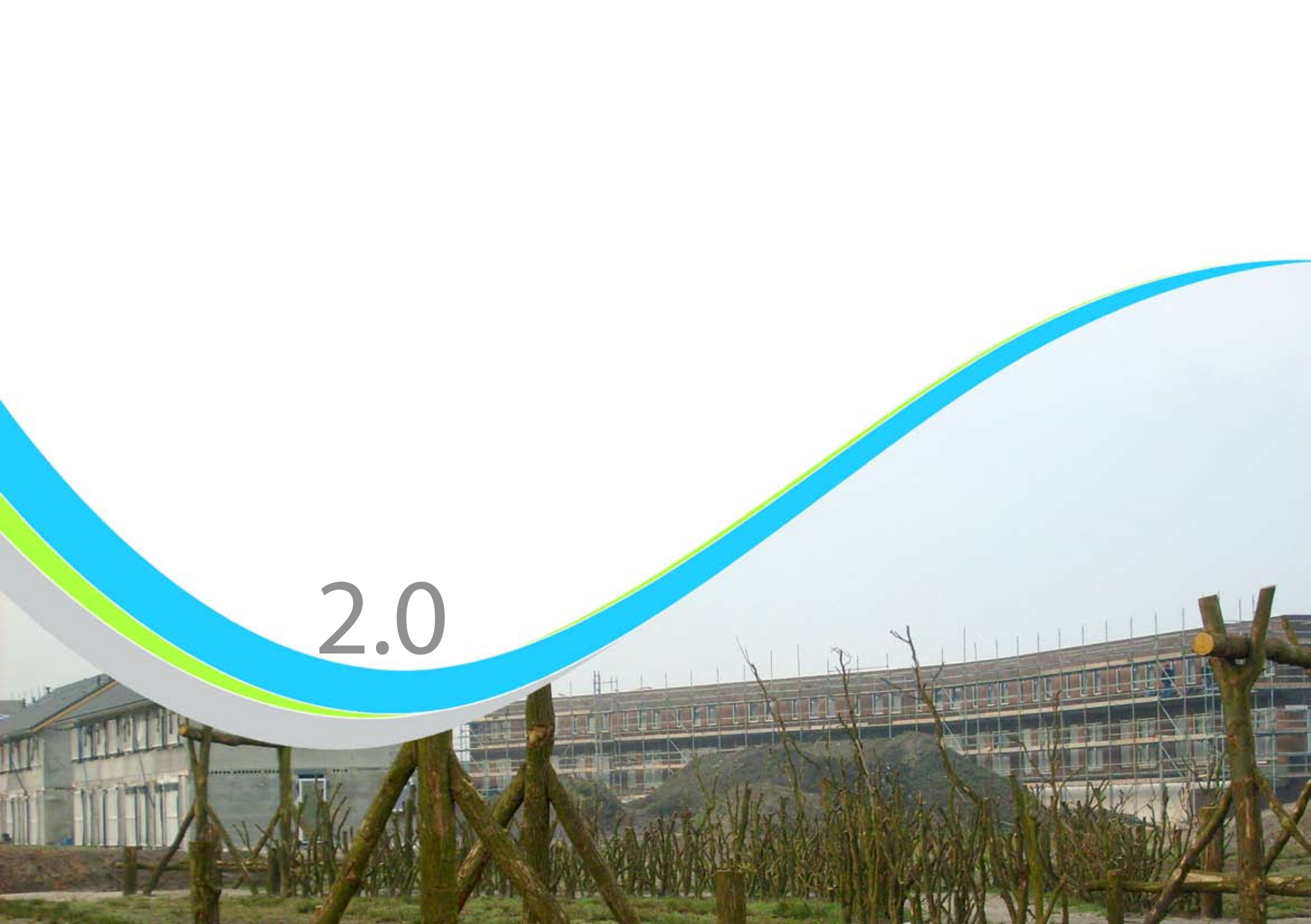
Dit rapport omvat het stedelijk beleidskader. Concrete uitwerking voor de wijken zal plaatsvinden in wijkspeelplannen (zie ook paragraaf 3.3).

Figuur 1 Schema relatie stedelijk kader en wijkspeelplannen

2.0

Achtergronden

Het belang van buitenspelen

Een bekend maatschappelijk probleem van deze tijd is het feit dat kinderen steeds dikker worden omdat ze, zwart-wit gesteld, teveel binnen achter computer en TV zitten en weinig buitenspelen of sporten. Kinderen spelen nauwelijks meer buiten. Dit levert voor de huidige generatie kinderen behoorlijke gezondheidsproblemen op.
Uit recente wetenschappelijke en maatschappelijke studies (zie literatuurlijst, bijlage 6) blijkt bovendien dat steeds meer kinderen in Nederland vervreemden van de natuur.

Door een combinatie van teveel binnen zitten en de aanwezigheid van voornamelijk formele speel-voorzieningen (speeltoestellen) worden de kinderen van nu te weinig naar buiten gelokt en te weinig uitgedaagd om uitdagingen en risico's aan te gaan (hoe voelt het om uit een boom te vallen, natte voeten te halen of splinters op te lopen?). Kinderen hebben van nature behoefte aan vrij en avontuurlijk spel waarbij de fantasie geprikkeld wordt, denk hierbij aan boomklimmen, geheime hutten bouwen, spelen met water, modder, takken, beestjes etc. Aan deze behoefte kan tegemoet worden gekomen door meer informele spelaanleidingen (zie bijlage 7 definities)te creëren.
Sporten en spelen in een groene omgeving zorgt bovendien voor vermindering van stress en een beter concentratievermogen. Kortom het bevordert de gezondheid enorm.

Een belangrijk gegeven hierbij is dat steeds meer ouders vanwege onveiligheidsgevoelens hun kinderen 'veilig' dicht bij huis willen houden en in een georganiseerde, schone omgeving willen laten spelen. Dit geeft spanning met de behoefte van kinderen om grenzen te verkennen.

Voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden is buitenspelen eveneens van groot belang. Door spel krijgt een kind inzicht in eigen gevoelens en die van de anderen en hoe hiermee om te gaan. Deze sociale vaardigheden zijn van groot belang om later succesvol te kunnen functioneren in de maatschappij.

Aanbod speelvoorzieningen

In de gemeente Assen zijn ± 800 speeltoestellen, gesitueerd in de openbare ruimte en bij basisscholen. Ook zijn er diverse soorten sport- en spelvoorzieningen voor de wat oudere jeugd en is er in één wijk (Assen-oost) een tweetal speeltuinverenigingen met speelvoorzieningen op eigen terrein. Ook in het groen in en om de stad is, informele, ruimte om te spelen.

Leefbaarheidsmonitor

Uit de recente leefbaarheidsmonitor blijkt dat de Asser bevolking over het algemeen tevreden is over het aanbod en de kwaliteit van de speelaanbod in de stad. Een uitzondering hierop vormen de voorzieningen voor de jeugd van 12 jaar en ouder (12+).

Speelruimtebeleid: wijkspeelplannen

Het huidige speelruimtebeleid in Assen is geregeld in wijkspeelplannen per wijk, die in 2003 gezamenlijk met de wijkbewoners en bewonersoverleggen zijn opgesteld. Destijds is ervoor gekozen om geen overkoepelend stedelijk beleidskader voor het spelen te maken, enerzijds omdat binnen het reguliere beheer geen knelpunten werden ervaren en anderzijds omdat met het opstellen van wijkspeelplannen voldoende maatwerk kon worden geleverd, zie ook bijlage 3. In de huidige wijkspeelplannen zijn kaders aangegeven voor met name aantallen en spreiding van speelplaatsen en –toestellen binnen de woonbuurten.
Uit recente interne evaluaties van het speelbeleid blijkt dat er inmiddels toch behoefte is aan algemene stedelijke kaders om goed accenten te kunnen leggen, nieuwe ambities vorm te geven en als kader voor actualisatie van de wijkspeelplannen. Deze kaders moeten aansluiten op maatschappelijke ontwikkelingen en de behoeftes van de gebruikers.

Inkadering

Binnen het collegeprogramma voor 2008-2010 zijn een aantal voor dit beleidskader relevante thema's opgenomen, waar onder "De stad is nooit af", "Leefbare wijken", "Ruimte voor de jeugd" en "Assen in beweging" (zie ook bijlage 1, voor een korte samenvatting van de relevante thema's).
Het speelbeleid past binnen de reeds vastgestelde, bindende beleidskaders, zoals Assen Koerst en het beleidsprogramma voor groen (o.a. Groenstructuurvisie). Er is aansluiting gezocht bij de beleidsvelden sport (kadernota sport), welzijn, jeugdbeleid (incl jeugdparticipatie), wijkbeleid en Ruimtelijke Ordening.

3.0

Het stedelijk kader met ambities

3.1 Inleiding kader

Hieronder wordt, per inhoudelijk onderwerp, de vraagstelling verkend. Vervolgens wordt er nader ingegaan op de inhoudelijke onderwerpen waarbij ambities en oplossingen worden aangedragen.

3.2 Veiligheid en beheer

Wettelijke veiligheid speeltoestellen

Alle bestaande speeltoestellen in de openbare ruimte van Assen voldoen al sinds 2000 aan de wettelijk gestelde veiligheidseisen (Wettelijke eisen volgens het Attractiebesluit (WAS), 1997) en zijn, waar nodig, voorzien van valondergronden. Met ingang van 2009 zijn ook de speeltoestellen op de speelpleinen van nagenoeg alle basisscholen in Assen in beheer bij de gemeente, en worden dus ook op veiligheid gecontroleerd.
Ieder kwartaal houden de voormannen groen veiligheids-inspecties, waarna het benodigde kleine onderhoud wordt ingepland. Het onderhoud gebeurt door eigen groenploegen van de gemeente. Dit functioneert goed.

Beheer

De beschikbare onderhoudsbudgetten zijn in overeenstemming met aantal aanwezige speeltoestellen. Ook is er vanaf 2004 vervangingsbudget beschikbaar om nieuwe toestellen te kunnen aanschaffen. Er is een meerjarenplanning waarin vervanging van de speeltoestellen is geregeld.

Sociale veiligheid

Speelplekken moeten zoveel mogelijk sociaal veilig zijn. Voor de speelplekken voor de kleintjes betekent dit dat er overzicht moet zijn, zodat de volwassenen goed toezicht kunnen houden.
De wat oudere jeugd kan mede verantwoordelijk worden gemaakt voor een stukje sociale veiligheid door met hen, als gebruikers, afspraken te maken. Die afspraken kunnen gaan over gedrag, de plekken waar wel en niet gehangen wordt, het schoonhouden van hangplekken (JOP) etc. Begeleiding en activiteiten vinden plaats vanuit jongerenwerk en sportbuurtwerk

Verkeersveiligheid

Speelplekken moeten goed en veilig bereikbaar zijn. De aanleg van speelplaatsen naast een drukke verkeersweg kan beter vermeden worden.

Ambitie:
- *continuering huidige werkwijze van veiligheid en beheer & onderhoud*
- *behoud van beschikbare budgetten voor beheer & onderhoud en vervanging van toestellen*
- *bij hangplekken (Jop's) afspraak maken met de gebruikers over gebruik en gedrag*

3.3 Wijkspeelplannen

Inleiding

Het huidige speelruimtebeleid in Assen is geregeld in, gezamenlijk met de wijkbewoners en bewonersoverleggen opgestelde, wijkspeelplannen per wijk. De huidige wijkspeelplannen dateren uit 2003 en zijn, vooral vanwege demografische ontwikkelingen, aan vernieuwing toe. In bijlage 3 is de relatie tussen het stedelijk kader en de wijkspeelplannen schematisch weergegeven.

Het wijkspeelplan geeft kaders over de geografische spreiding van toestellen per wijk, met name gebaseerd op leeftijdsopbouw van kinderen in de wijk. Door demografische ontwikkelingen verandert de opbouw in een wijk. Dit heeft uiteraard consequenties voor de verschillende soorten speeltoestellen en speelplekken in een buurt of wijk. Ook zijn er in de wijken en buurten onderling veel verschillen, denk aan de beschikbare oppervlakte openbare ruimte, de gemiddelde kavelgrootte, de aard van de bevolking, de geschiedenis van een wijk of buurt, wat maakt dat de uiteindelijke speelplannen per wijk kunnen verschillen.

Binnen het speelbeleid is behoefte aan een verbrede inbreng van gemeentelijke disciplines, waaronder sport en jongerenwerk; zij zullen daarom nadrukkelijk worden betrokken bij het opstellen van de nieuwe wijkspeelplannen. Ook zal er, daar waar relevant, aandacht zijn voor toegankelijkheid van speelvoorzieningen voor minder valide kinderen.

Vooral bij de (vaak grotere) speelvoorzieningen voor de oudere jeugd is er afstemming tussen de wijken nodig; er moet wijkoverstijgend gekeken worden naar deze voorzieningen.
Door weloverwogen wijkspeelplannen te maken kan de weestand van direct omwonenden, die regelmatig optreedt, makkelijker worden weggenomen.

De nieuwe wijkspeelplannen worden opgesteld met algemene kaders (zie verderop in deze paragraaf) en maatwerk per wijk. Dit vraagt om interactie met de bewonersoverleggen en wijkbewoners. Uitgangspunt is dat er geen uitbreiding van speeltoestellen is, uiteraard met uitzondering van nieuwbouwwijken, waardoor het beschikbare onderhoudsbudget toereikend blijft. Het wijkspeelplan is handvat voor vervanging en voor aanvraag van nieuwe speelvoorzieningen vanuit de wijk. De wijkspeelplannen geven ook een handvat om gerichter om te kunnen gaan met eventuele weerstand vanuit individuele bewoners tegen plaatsing van toestellen.

Voor de buitendorpen van Assen is er geen speelplan. Indien er behoefte is aan (aanvullende) speelvoorzieningen zal dat per geval opgepakt worden.

Doel wijkspeelplannen

Duidelijke stedelijke kaders met algemene richtlijnen en uitgangspunten voor spreiding van speeltoestellen in de wijk (clustering en dekking), met als uitwerking per wijk een planning/ overzicht van speelplekken als maatwerk voor buurtkinderen (leeftijden, wensen). Geldig voor een periode van 5 jaar.

Voorwaarden voor de nieuwe wijkspeelplannen zijn:
- Het plan hanteert de algemene normen (zie hierna)
- Het is maatwerk
- Er is draagvlak van gebruikers en buurt
- De aantallen toestellen en voorzieningen passen binnen de kaders van het beschikbare onderhoudsbudget Wijkspeelplannen
- De opgaven vanuit de speelnorm van 3% (zie hoofdstuk 3.6) zullen hierbij worden meegenomen.

De vorm van de wijkspeelplannen

Een wijkspeelplan zal tenminste bestaan uit inhoudelijke randvoorwaarden (veiligheid, normen en budget) en een plankaart met:

- formele speelplekken nu en straks
- sportvoorzieningen (trapveldjes etc.)
- locaties voor informele speelplekken
- locaties voor 'hangplekken'
- locaties voor stedelijke sport- en spelvoorzieningen (12+)

Algemene normen

Actieradius

De behoefte aan openbare speelruimte hangt direct samen met de bevolkingsopbouw in de buurt of wijk. De leeftijdsopbouw van de kinderen in de desbetreffende omgeving zijn mede bepalend voor de speelruimte. De leeftijd van de kinderen is mede bepalend voor het spelbereik; het aanbod speelruimte moet afgestemd worden op de gemiddelde actieradius van de verschillende leeftijdsgroepen. We gaan voor de nieuwe wijkspeelplannen uit van de maten van een actieradius zoals die in de normen van de landelijke speelinstanties Jantje Beton en NUSO worden aangegeven.
Indien er een aanvraag binnenkomt voor een nieuwe voorziening kan getoetst worden of dit binnen de actieradius (cirkel) valt van een bestaande voorziening . Als dit het geval is, kan de aanvraag op deze basis geweigerd worden. Als dit niet het geval is kan gekeken worden naar locatie, draagvlak, beeldkwaliteit en financiële randvoorwaarden etc.

Geografische spreiding en Centrale plekken

Er zal worden gestreefd naar een aantal grotere centrale speelvoorzieningen per wijk, vooral voor de leeftijd van 6 jaar en ouder, met daarnaast kleinere verspreide speelvoorzieningen voor de jongere kinderen (tot 6 jaar). Hierbij hebben we aandacht voor spelaanleidingen en natuurspeelplekken.

Nieuwe aanvragen

Er wordt een algemene richtlijn vastgesteld voor de behandeling van aanvragen voor nieuwe speelvoorzieningen.

Inhoudelijke informatie

Per wijk is een kaart beschikbaar waarop de locaties zijn aangegeven waar speeltoestellen staan. Bij deze kaart is een bijlage waarop per locatie staat vermeld welke toestellen er zijn. Er zijn per wijk diverse soorten feitelijke informatie beschikbaar, te weten:

- Waar zijn welke huidige speelvoorzieningen
- Waar zijn welke wijksportvoorzieningen, hangplekken, etc.
- Informatie over de bevolkingsopbouw in de verschillende wijken en buurten
- informatie over het beschikbare vervangingsbudget, het onderhoudsbudget voor de speelvoorzieningen en normbedragen voor onderhoud

Het is voor het wijkplan van belang het onderstaande te inventariseren:

- Hoe is het gebruik van de verschillende aangegeven speel- en sportlocaties?
- Waar bevinden zich de informele speelplekken?
- Waar geeft het spelen van kinderen problemen?
- Bij welke locaties zijn er problemen met de verkeersveiligheid?
- Welke wensen leven er in de wijk t.a.v. spelen?
  Bij de inventarisatie spelen de doelgroepen en het bewonersoverleg een grote rol.

Ambitie:

- *eind 2009 is voor elke wijk een wijkspeelplan gereed*
- *algemene richtlijnen voor het aanvragen van speeltoestellen zijn opgesteld*

3.4 Sport en spel 12+

Uit de uitkomsten van de recente leefbaarheidsmonitor (voorjaar 2008) blijkt dat bewoners van Assen vinden dat het aanbod van speelvoorzieningen, met name voor de jeugd vanaf een leeftijd van ongeveer 12 jaar (12+) verbetering behoeft.
De huidige speelvoorzieningen bestaan vooral uit speeltoestellen voor de jongere jeugd. Het blijkt echter steeds nadrukkelijker dat de jeugd vanaf 12 jaar specifieke wensen heeft als het gaat om sport-, spel- en hangvoorzieningen in het openbaar gebied. Het gaat hierbij om b.v. hangplekken, basketbalveldjes, maar ook om skate- en fietscrossterreintjes. Deze voorzieningen zijn er soms wel, maar de samenhang ontbreekt. Vooral bij de (vaak dure) speelvoorzieningen voor de oudere jeugd is er tot nu toe nog onvoldoende afstemming tussen de diverse wijken. Het is belangrijk, dat ook de jeugd van 12 tot 18 jaar, mogelijkheden krijgt om samen veilig te spelen en te recreëren.

Er is extra aandacht nodig voor de wensen van meisjes. Het blijkt dat deze groep vaak minder goed in beeld is en andere wensen heeft dan de jongens van hun leeftijd. Uit een stageonderzoek van het jongerenwerk dat deze winter is gehouden in de wijken van Assen blijkt dat de jeugd van 12 tot c.a. 20 jaar aangeeft behoefte te hebben aan sportvoorzieningen zoals een skatepark, voetbalkooi of Cruijffcourt. Opvallend, maar niet onverwacht, is dat vooral de meisjes aangeven ruimte te willen voor ontmoeting, bijvoorbeeld in de vorm een hangplek.

Naast voorzieningen, is er ook behoefte aan activiteiten (programmering van o.a. Sportbuurtwerk en jongerenwerk). Daarnaast is het zaak om te kijken naar nieuwe spelvormen die aansluiten bij de behoefte van de jeugd van nu, zoals geautomatiseerde spelen, activiteiten met gps etc.
Er zal wijkoverstijgend gekeken moeten worden naar voorzieningen en activiteiten. Dit past binnen het proces van het opstellen van wijkspeelplannen.

De jeugd zal verantwoordelijkheden krijgen als het gaat om goed gebruik van de locaties. Het gaat dan om afspraken over bijvoorbeeld gedrag en schoonhouden van de plek. Ook zal op voorhand moeten worden bezien hoe we willen omgaan met veel voorkomende weerstand bij, met name, omwonenden.

Inmiddels is in 2008 door de raad een budget beschikbaar gesteld van 1 miljoen euro, om een impuls te geven aan de realisatie van sport en spelvoorzieningen voor 12+ in de wijk, in de periode 2009-2010 (zie bijlage 5).

Ambitie:
- *Realisatie projecten binnen de sport en spelimpuls 12+*
- *Verdeling en vernieuwing van voorzieningen vindt plaats binnen de wijkspeelplancyclus*
- *Specifieke voorzieningen voor meisjes*
- *Regelen verantwoordelijkheid van de gebruikers door afspraken/convenanten*
- *(Ondersteuning bij) programmering van activiteiten door Jongerenwerk en Sportbuurtwerk*

3.5 Spelaanleidingen, natuurspeelplekken en -bossen

Zoals in de inleiding is aangegeven blijkt uit recente wetenschappelijke en maatschappelijke studies dat steeds meer kinderen in Nederland vervreemden van de natuur. Kinderen blijken nauwelijks meer buiten te spelen. Kinderen hebben aan de andere kant wel de behoefte aan vrij en avontuurlijk spel waarbij de fantasie geprikkeld wordt, denk hierbij aan boomklimmen, geheime hutten bouwen, spelen met water, modder, takken, beestjes etc. Aan deze behoefte kan tegemoet worden gekomen door meer informele spelaanleidingen te creëren.
Door een combinatie van teveel binnen zitten en de aanwezigheid van voornamelijk formele speelvoorzieningen (speeltoestellen) worden de kinderen van nu te weinig naar buiten gelokt en te weinig uitgedaagd om uitdagingen en risico's aan te gaan (hoe voelt het om uit een boom te vallen of om natte voeten te halen?).

Buitenspelen is ook: Leren over de natuur, over de seizoenen en over beestjes die heel gewoon zijn. Grenzen verkennen, bulten en schrammen oplopen, veel lichaamsbeweging (rennen, spel, sport), prikkeling van de fantasie, verbeelding en creativiteit.

Ook voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden is buitenspelen belangrijk. Belangrijk gegeven hierbij is dat steeds meer ouders vanwege onveiligheidsgevoelens hun kinderen 'veilig' dicht bij huis willen houden en in een georganiseerde, schone omgeving willen laten spelen. Dit geeft spanning met de behoefte van kinderen om risico's aan te gaan.

Om aan de behoefte aan avontuurlijk spel tegemoet te gekomen zullen in de buurten en wijken meer informele spelaanleidingen worden aangelegd. De spelaanleidingen kunnen incidenteel en kleinschalig van opzet zijn, maar ook in de vorm van natuurspeelplaatsen en –bossen. Ze kunnen worden toegevoegd aan bestaande formele speelplekken maar ook op andere plaatsen in de buurten en. Zo maken we natuur dicht bij huis!

Naast een aanbod aan spelaanleidingen is er natuurlijk ook het 'gewone' openbaar groen, de parken en bossen en het landelijke gebied buiten de stad waar gespeeld kan worden. Zeker voor Assen geldt dat we hier grote oppervlaktes van hebben, die bovendien bij veel wijken dicht bij te vinden zijn. Voor dit speelkader laten we die plaatsen buiten beschouwing.

Spelaanleidingen:
Een spelaanleiding kan zijn bijvoorbeeld een kring van grote keien, een heuvel, slootje of een klimboom.

Natuurspeelplekken en -bossen:
Een bos of plek waar het voor kinderen vrij bewegen is; je mag buiten de paden lopen. Er liggen omgevallen bomen, waarop je kunt klimmen of op de uitkijk staan. Er zijn bosjes om je achter te verstoppen. Er liggen takken waarmee je hutten kunt bouwen. Er zijn laagtes die in natte perioden gevuld kunnen zijn met een laagje water en heuveltjes om vanaf te hollen. Er liggen keien voor de uitkijk. Er mag gegraven en gebouwd worden. Je mag vies worden, bloemen plukken en in bomen klimmen. Er is gras om op te picknicken en ruigte vol met vlinders.

Veiligheid:
Voor de veiligheid van natuurlijke speeltoestellen en constructies zijn inmiddels normen ontwikkeld. Daardoor kunnen deze speelplekken toch voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen (WAS), zie ook beheer en veiligheid.

Locaties:
Omdat het nog een nieuw fenomeen is, is belangrijk om de eerste natuurspeelplekken in de wijk daar aan te leggen waar er al veel draagvlak is. De buurtbewoners/ouders zijn enthousiast en willen zich inzetten voor de realisatie. De gezamenlijkheid van het project is belangrijk. De projecten kunnen dan vervolgens als voorbeeld dienen voor de rest van de stad.
Plekken aan de rand van de wijk, eventueel bij bos, en bij grote groengebieden zijn hiervoor het meest geschikt. Samen met de toekomstige gebruikers wordt een inrichtingsplan gemaakt. Dit betreft zowel het gebruik/aanpassingen aan bestaande voorzieningen, als planvorming voor nieuwe.

In de, onlangs door de gemeenteraad vastgestelde, Groenvisie voor de Stadsrandzone wordt aangegeven dat bij de ontwikkeling van nieuwe groengebieden in de stadsrandzone nadrukkelijk wordt gekeken naar de jeugd als doelgroep voor natuurlijk spelen.

Er zijn al ideeën voor een aantal plaatsen in Assen, zie hieronder. De realisatie van deze locaties zal binnen 4 jaar plaatsvinden. Waar mogelijk wordt samenwerking met partners gezocht (denk aan Staatsbosbeheer, wijkorganisaties, scholen).

Locatie stadsrand:
- Water- en natuurspeelplaats Beekdal De Messchen

Locaties in de bestaande stad:
- De Landjes/Beekdalhoeve Marsdijk
- Park Pittelo
- Landschapspaden Kloosterveen
- Bosrand Schildersbuurt Assen-oost
- Kloosterveen, De kleine Harz
- Lariksbos (natuurspeelpad)
- Speelbos nabij nieuwbouw Milieu Educatie Centrum Asserbos

Toezicht
Het is handig enige vorm van toezicht te regelen. Dat pleit voor de aanleg van grotere natuurspeelplaatsen nabij b.v. wijkkinderboerderijen, scholen, kinderopvang en dergelijke. Hier zijn dan ook meer mogelijkheden voor activiteiten zoals hutten bouwen etc.
Met betrekking tot de wettelijke veiligheidseisen (WAS) geldt dat er regelmatige inspecties plaats zullen moeten vinden (passend binnen de reguliere cyclus van veiligheidsinspecties van speeltoestellen).

Gebruik
Om het gebruik van deze voorzieningen te bevorderen zullen activiteiten (NME, opbouwwerk, jongerenwerk, sportbuurtwerk) worden georganiseerd. Daarnaast zal via voorlichting (artikelen, website) aandacht worden gegeven aan deze voorzieningen en activiteiten.

Inspiratie
Om inzicht te geven in de mogelijkheden van natuurspeelplekken is inspirerende documentatie van de Stichting Springzaad aangeschaft.
Activiteiten in het kader van Natuur- en milieueducatie kunnen hier ook een bijdrage aan leveren. Deze activiteiten zorgen vaak voor meer sociale cohesie in de wijk en betrokkenheid van de bewoners en kinderen bij de speelplaats.

St. Entente Florale heeft samen met de Stichting Springzaad voor 2009 een prijsvraag Groene speelplekken uitgeschreven. Uit inmiddels gevoerde gesprekken met De Beekdalhoeve in Marsdijk blijkt dat men voor deze locatie graag samen met de gemeente meedoet aan de prijsvraag.
We zijn vanuit het ministerie van LNV uitgenodigd om in de loop van 2009 mee te gaan denken aan het vormgeven van een eventuele pilot in Assen van het programma Goene Leer- en Speelplekken.

Ambitie:
- *deelname aan de prijsvraag Groene speelplekken (Beekdalhoeve Marsdijk)*
- *deelname pilotproject ministerie LNV "Groene Leer- en Speelplekken"*
- *natuur- en milieueducatie activiteiten; activiteiten opbouwwerk, jongerenwerk en sportbuurtwerk*
- *aanleg van nieuwe spelaanleidingen, geïntegreerd in wijkspeelplannen*
- *aanleg van de genoemde natuurspeelplaatsen binnen 4 jaar*
- *Initiatieven vanuit de bevolking voor een natuurspeelplek worden zoveel mogelijk gehonoreerd*

"Speelnatuur voor kinderen in de vorm van niemandslandjes waar kinderen vrij kunnen spelen met grond, beestjes, planten en bomen en daarmee motorische vaardigheden, zelfvertrouwen en een basis voor waardering voor de natuur kunnen verwerven, bestaat nauwelijks meer in onze woonomgeving. Wilde landjes zijn echter van groot belang. Het gaat immers om een ruimte waarin kinderen, in de luwte van de continue stroom van mediasignalen, zelf gestalte kunnen geven an de omgang met een concrete natuurlijke omgeving."(bron: Vrij spel voor natuur en kinderen, M. van Lier en W. Leufgen)

3.6 Speelruimtenorm in Assen

Formele en informele speelruimte

Assen is altijd goed voorzien geweest van buitenspeelruimte. Daarbij kijken we niet alleen naar de formele, ingerichte, speelterreinen, maar juist ook naar informele speellocaties (zoals parken). Er is in Assen veel ruimte voor spontaan spel (hutten bouwen in groenstrook, bomen klimmen, slootje springen etc.). Hierin is Assen vrij bijzonder; door de aanwezigheid van veel groot groen (groene lobben) direct grenzend aan de wijken is er op korte afstand voor iedereen grootschalig, natuurlijk groen aanwezig en daarmee kwalitatief hoogwaardige spelaanleidingen.
Speelvoorzieningen in de openbare ruimte kunnen dus worden onder-verdeeld in formeel en informeel. Onder formele speelruimte vallen de aangelegde speelplekken met toestellen, trapveldjes, speeltuinen, openbare sportterreintjes en schoolpleinen. Informele speelruimte omvat spelaanleidingen in plantsoen, bossen en parken. Deze laatst-genoemde bieden veel en belangrijke speelgelegenheid, maar zijn lastiger te kwantificeren b.v. omdat ze meerdere functies hebben of juist primair een andere functie.
Daarnaast zie je dat het buitenspelen de laatste jaren ook steeds meer in de eigen tuin wordt vormgegeven. Denk maar eens aan de trampoline die momenteel in veel tuinen is terug te vinden.

Landelijke 3%-norm

De (voormalige) minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Sybilla M. Dekker heeft, naar aanleiding van een onderzoek naar leefgewoonten en overgewicht bij kinderen, de gemeenten geadviseerd om 3% van de oppervlakte in bestemmings-plannen te reserveren voor speelruimte. Deze norm die door de NUSO (een landelijke stichting voor speelruimtebeleid), samen met Jantje Beton, is ontwikkeld houdt in dat: 3% van de oppervlakte bebouwde omgeving van buurten en wijken beschikbaar zou moeten zijn als formele speelruimte. Uit een onderzoek van de NUSO blijkt dat slechts 2 gemeenten in Nederland deze landelijke norm halen. Regelmatig wordt de norm landelijk ter discussie gesteld, immers de norm zegt iets over de oppervlakte formele buitenspeelruimte, niet over de kwaliteit of het gebruik ervan en niets over informele speelruimte.

De beschikbare speelruimte en speelruimtenorm voor Assen

Bijlage 4 geeft een overzicht van Assen waarin per wijk bij benadering is aangegeven wat voor oppervlakte formele speelvoorzieningen aanwezig is in het openbare gebied. Dit is al inclusief de speelruimte die dit jaar in het kader van de "impuls 12+" wordt gerealiseerd. Zoals hier boven al benoemd is, heeft Assen daarnaast een bijzonder groot areaal aan hoogwaardig grootgroen waar op informele wijze gespeeld kan worden.
Ondanks het feit dat Assen over zoveel kwalitatief hoogwaardige informele speelruimte beschikt kiezen we ervoor om in Assen de 3%-norm te gaan hanteren. Die 3% is een gemiddelde voor Assen, waarbij per wijk geldt dat er een ondergrens zal worden gehanteerd van 2½ % formele speelruimte.

De conclusie voor de wijken in Assen is dat alle wijken voldoende beschikbare (formele én informele) speelruimte hebben met uitzondering van Assen-oost, Noorderpark en Centrum. Voor de drie genoemde wijken zal een plan worden gemaakt, als onderdeel van de nieuwe wijkspeelplannen. Hierbij zal worden gekeken naar beschikbare openbare ruimte, aantallen kinderen, verhoging van de kwaliteit bestaande speelvoorzieningen en mogelijkheden voor toevoegen van informele speelruimte. Indien blijkt dat de benodigde ruimte niet zonder meer gevonden kan worden, zal, in overleg met de Dienst Ontwikkeling, in de structuurvisie voor Assen en in de bestemmingsplannen ruimte gezocht worden.

Ambitie:
- *Assen hanteert een norm van gemiddeld 3% formele speelruimte.*
- *In de wijkspeelplannen van Assen-oost, Noorderpark en Centrum aandacht schenken aan vermeerdering van de totale buitenspeelruimte.*

3.7 Ruimtelijke Ordening (RO), bestemmingsplannen

De groei van Assen naar c.a. 80.000 inwoners betekent dat de vraag naar speelruimte zal toenemen. Bij nieuwe wijken én bij nieuwbouw op plekken in de bestaande stad (inbreiding) zal daarom voldoende ruimte gereserveerd moeten worden voor sport en spel. Bij inbreiding moet voor de omliggende bestaande bebouwing genoeg groene speel- en buitenruimte gegarandeerd blijven. Er kan worden gesteld dat in principe elke buurt "recht" heeft op speelvoorzieningen. Echter hiervoor moet natuurlijk wel ruimte aanwezig zijn. Dit gegeven is belangrijk bij het opstellen van (nieuwe) bestemmingsplannen. Er moet voldoende ruimte gereserveerd zijn in nieuwbouwlocaties binnen en buiten de bestaande stad.
Het is de laatste jaren een zorg om voldoende speelruimte in de stad beschikbaar te houden. Met name door inbreiding verdwijnt er openbaar groen, incl. speelruimte. In de structuurvisie die voor de stad Assen als geheel wordt opgesteld moeten randvoorwaarden hiervoor worden meegenomen. Ook in het sportbeleid en jeugdbeleid wordt hier aandacht aan geschonken.

Ambitie:
- *Opstellen randvoorwaarden voor speelruimte in nieuwe bestemmingsplannen (inbreiding en uitbreiding) en in de structuurvisie voor Assen*

3.8 Spelen bij (bestaande) scholen

Veel schoolpleinen van basisscholen in Assen kunnen ook na schooltijd door de buurt benut worden voor sport en spel. Deze schoolpleinen omvatten goede toestellen en veel belangrijke m2 speelruimte!
Voldoen aan de veiligheidseisen die wettelijk gesteld worden volgens het 'Attractiebesluit' (WAS) is geen sinecure. Het vraagt gespecialiseerde kennis. In de afgelopen jaren is daarom het beheer, inclusief veiligheidsinspecties, van de speelvoorzieningen op schoolpleinen van de meeste niet-openbare basisscholen overgenomen door de gemeente (de schoolpleinen van openbaar basisonderwijs waren altijd al in beheer bij de gemeente). Daarmee neemt de gemeente niet alleen het beheer en de veiligheidsinspecties over, maar ook de kosten daarvan. Dit is conform het beleid en passend binnen de begroting.

Er rest nog 1 school welke het beheer vooralsnog liever in eigen hand houdt.
Veel schoolpleinen bestaan uit een grote oppervlakte betontegels met slechts een randje groen, soms zelfs zonder bomen die voor schaduw kunnen zorgen. Initiatieven vanuit de scholen om het schoolplein om te vormen tot een groene speelplaats zullen worden aangemoedigd en ondersteund.
Beheer van schoolpleinen bij instellingen voor voortgezet onderwijs is de verantwoordelijkheid van die instellingen zelf.

Er zal een checklist worden opgesteld (en vastgesteld). Het is te verwachten dat het hanteren van een checklist zal leiden tot behoefte aan meer investeringsbudget (binnen de projecten) en onderhoudsbudget (passend binnen volumebeleid).

Ambitie:
- *voortzetting van het huidige beheer & onderhoud en veiligheidsinspecties bij alle basisscholen in Assen*
- *behoud van openbaarheid van zoveel mogelijk school-pleinen van basisscholen*
- *stimuleren omvorming schoolpleinen naar natuurspeelplekken*

3.9 Aanleg speelvoorzieningen bij nieuwe scholen

Uit de praktijk blijkt dat bij de ontwikkelingen voor nieuwe schoolgebouwen (al dan niet multifunctioneel) de groene speel- en buitenruimte vaak nog sluitpost is (qua beschikbare oppervlakte en budget). Voor een deel ligt dat aan het willen beperken van de kosten en de vaak geringe omvang van de totale beschikbare vierkante meters. Daarnaast hebben we niet de beschikking over vastgestelde kaders als het gaat om gewenste minimale kwaliteit en kwantiteit (behalve voor de schoolpleinen an sich) en eventuele gewenste kwaliteitsverhoging (denk hierbij aan bv schooltuinen, aanwezigheid van duurzame trapveldjes oploopafstand, ruimte voor natuurspelen, spelaanleidingen etc.).

Schoolpleinen die na schooltijd opengesteld zijn leveren een belangrijke oppervlakte aan speelruimte in de wijk.

Er zal een checklist worden opgesteld (en vastgesteld) met rand-voorwaarden voor aanleg en budget. Het is te verwachten dat het hanteren van een checklist zal leiden tot behoefte aan meer investeringsbudget (binnen de projecten) en onderhoudsbudget (passend binnen volumebeleid).

Ambitie:
- *opstellen checklist: kwaliteits- en kwantiteitsnormen voor speelruimte op schoolterreinen*

3.10 Speeltuinverenigingen

Er zijn nog 2 speeltuinverenigingen in Assen, te weten De Zonnereep en De Poort beide in Assen-oost.

De Zonnereep heeft veel buurtleden en redt zichzelf uitstekend (organisatorisch en financieel). Recentelijk is een fors aantal onder-delen van de speeltuin vernieuwd, waarbij de gemeente ook als sponsor is opgetreden.
De Poort heeft kort geleden een klein aantal nieuwe speeltoestellen gekregen, nadat de oude waren afgekeurd. De plek van de Poort zal in de toekomst gebruikt worden voor nieuwbouw.

Vooralsnog heeft de gemeente geen ambitie om regie te gaan voeren ten aanzien van speeltuinen.

Ambitie:
- *Indien er initiatieven zijn vanuit de doelgroep of wijk zullen we als gemeente meedenken en ondersteunen.*

3.11 Activiteiten

Een aantrekkelijke openbare ruimte met mogelijkheden voor sport en spel is belangrijk. Maar net zo belangrijk is het dat de voorzieningen ook daadwerkelijk gebruikt worden. Een mogelijkheid om het gebruik te stimuleren is het opzetten van activiteiten waarbij begeleiding wordt gegeven.
Het gaat hierbij om activiteiten zoals sportwedstrijden voor de buurt, straatspeeldagen, buurtfeesten met spelletjes, schoolactiviteiten.

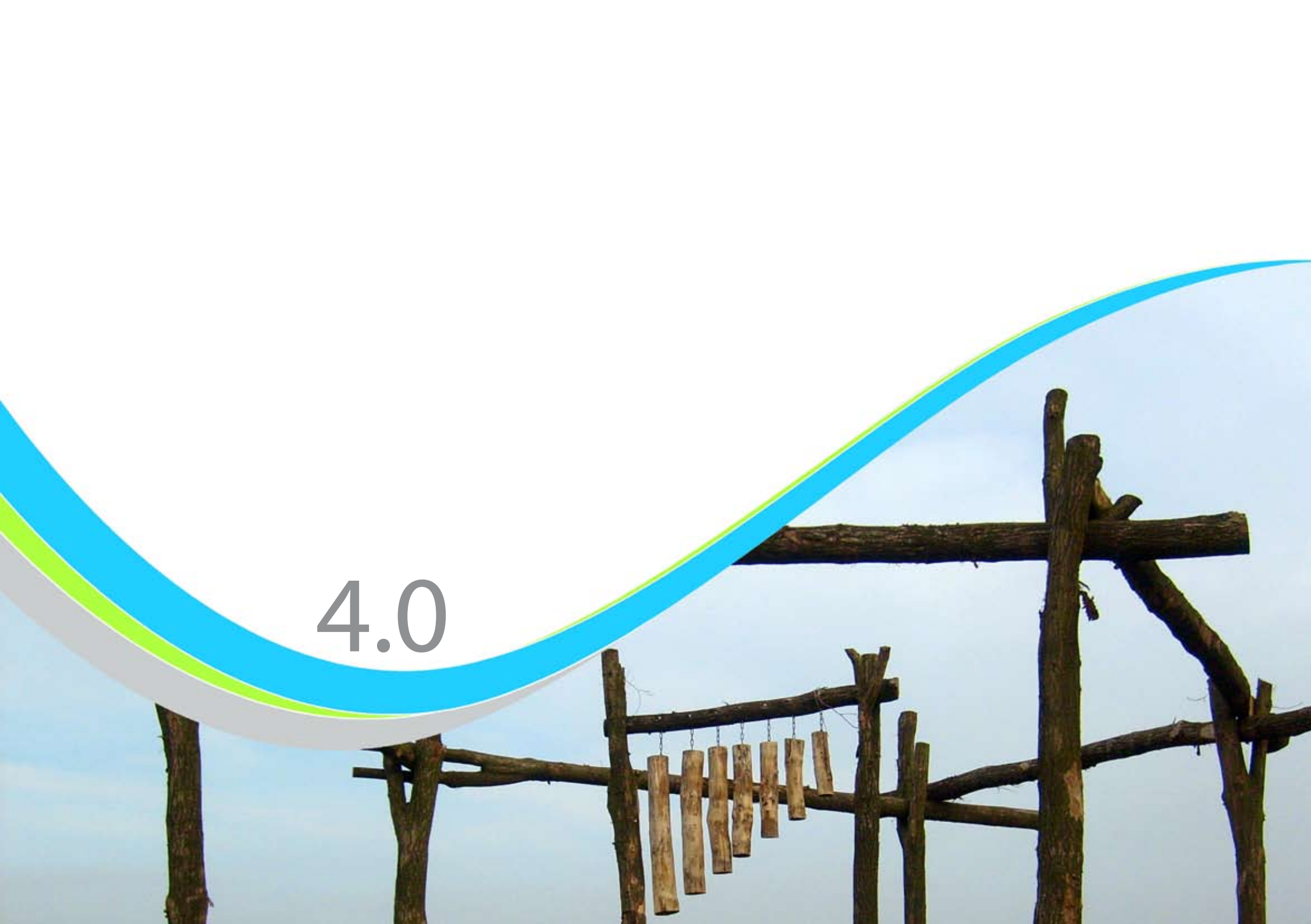
De Bewonersoverleggen hebben, in samenwerking met de gemeente, een voortrekkersrol in het stimuleren van buurt of wijk om mee te denken over een passend aanbod.Hierbij is het belangrijk dat de feitelijke gebruikers èn de omwonenden van de sport- of speel-voorziening meedenken en meebeslissen over de voorziening en het aanbod. Zo'n voorziening zou ook een ontmoetingsplaats voor jong èn oud moeten zijn.

Voor advies, begeleiding en hulp (en materialen!) bij het organiseren van de activiteiten kan men terecht bij gemeentelijke professionals zoals het opbouwwerk, jongerenwerk, sportbuurtwerk, natuur- en milieueducatie.
Maar juist ook buurt- en wijkorganisaties, omwonenden, vrijwilligers en de kinderen en jongeren zelf kunnen hiermee aan de gang. Hoe meer inbreng er vanuit de wijk en de kinderen/ jongeren zelf komt hoe groter de kans op een succesvolle, goed bezochte activiteit.

Ambitie:
- *Ondersteuning bij activiteiten door opbouwwerk (b.v. straatspeeldagen en wijkacties), sportbuurtwerk (diverse sportactiviteiten), jongerenwerk (Brede-schoolactiviteiten, naschoolse activiteiten) en natuur- en milieueducatie (zoals duurzaamheidsactiviteiten en excursies)*

4.0

Financiële toelichting

Onderhoud en vervanging

De huidige beschikbare budgetten binnen de reguliere product-begroting zijn toereikend voor de instandhouding van de aan-wezige formele en informele speelvoorzieningen in de wijken (zie bijlage 6).
Het gaat hierbij om:
- onderhoudsbudget (onderhoud en reparatie)
- vervangingsbudget (vervanging van verouderde en versleten speeltoestellen)

Aanschaf van nieuwe toestellen in bestaande woongebieden wordt dus betaald uit het vervangingsbudget (niet uit wijkbudget!).
Ook is er binnen het project sport- en spelimpuls 12+, binnen het investeringsbudget, structureel onderhoudsgeld beschikbaar gesteld voor de nieuwe 12+-voorzieningen.

Door middel van vastgesteld volumebeleid wordt gezorgd voor voldoende onderhouds- en vervangingsbudgetten voor speelvoor-zieningen in nieuwbouwwijken. Aanlegkosten zitten in de ontwikkeling van de nieuwbouwwijk zelf.

Nieuwe aanleg, nieuw beleid

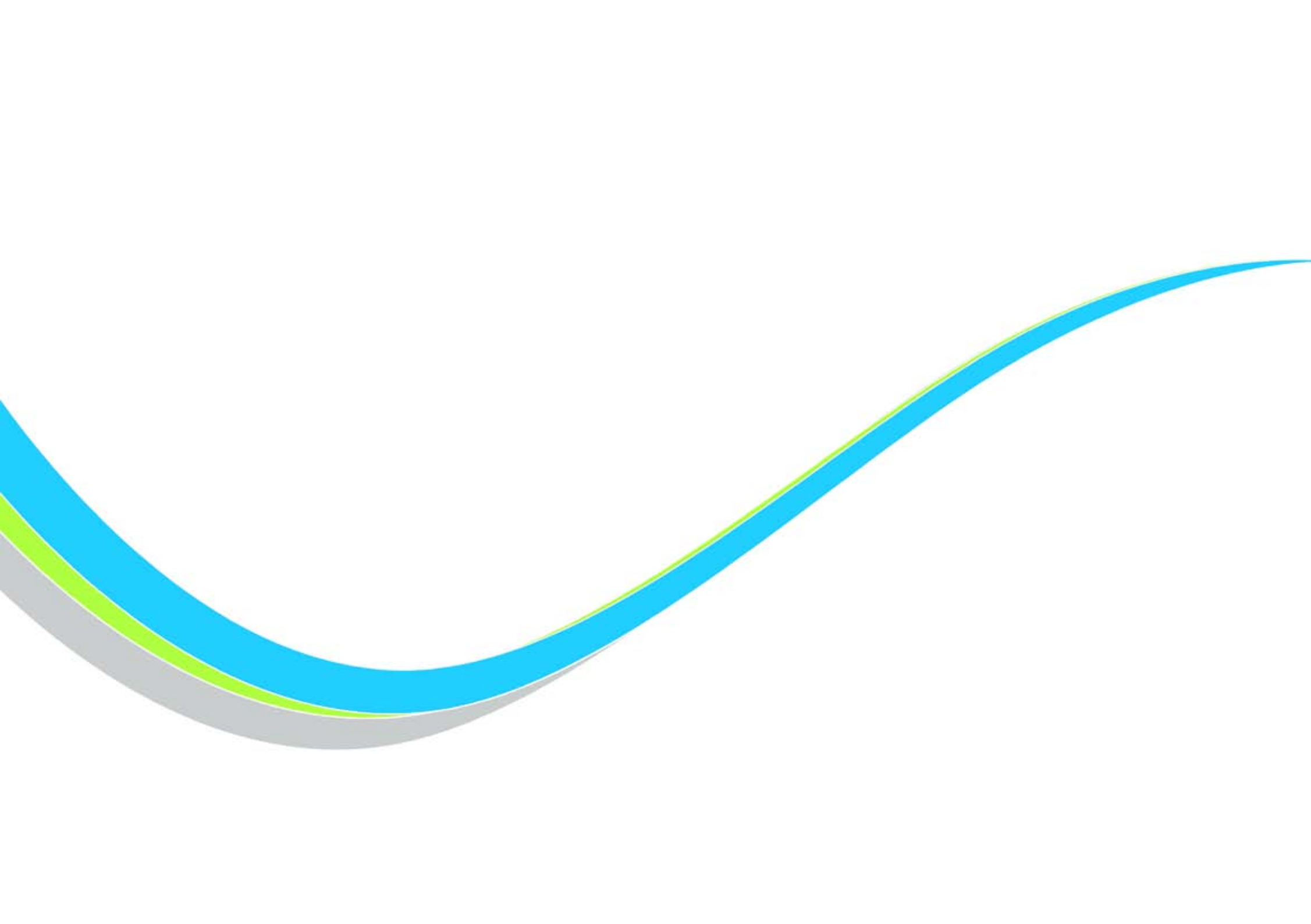
Financiering van aanleg, en reservering van structureel onderhouds- en vervangingsbudget van speelvoorzieningen bij onder andere nieuwbouw van scholen dient te geschieden vanuit de projecten zelf.
Nieuw beleid, zoals de aanleg van natuurspeelplaatsen, zal projectmatig opgepakt worden en vanuit het project zelf gefinancierd worden (aanleg- en onderhoudsbudget).

Uitvoeringsplanning

In de tabel hieronder staan de samengevoegde ambities/acties uit de voorgaande hoofdstukken per thema gerangschikt.

Thema	onderwerp	planning
Veiligheid en beheer	continuering huidige werkwijze van veiligheid en beheer & onderhoud	continu
	behoud van beschikbare budgetten voor beheer & onderhoud en vervanging van toestellen	continu
	bij hangplekken (Jop's) afspraak maken met de gebruikers over gebruik en gedrag	continu
Wijkspeelplannen	voor elke wijk is een wijkspeelplan gereed	Eind 2009
	algemene richtlijnen voor het aanvragen van speeltoestellen zijn opgesteld	Eind 2009
Sport en spel 12+	Realisatie projecten binnen de sport en spelimpuls 12+	2009-2010
	Verdeling en vernieuwing van voorzieningen vindt plaats binnen de wijkspeelplancyclus	2009
	Regelen verantwoordelijkheid van de gebruikers door afspraken/convenanten	continu
	(Ondersteuning bij) programmering van activiteiten door Jongerenwerk, opbouwwerk en Sportbuurtwerk	continu
Spelaanleidingen, natuurspeelplekken en -bossen	deelname prijsvraag Groene speelplekken (Beekdalhoeve Marsdijk)	Mei 2009
	pilotproject ministerie LNV ikv Groene Leer- en Speelplekken	2009-2010
	natuur- en milieueducatie activiteiten	continu
	aanleg spelaanleidingen geïntegreerd in wijkspeel-plannen	2009
	aanleg natuurspeelplaatsen (planning en realisatie). Initiatieven vanuit de bevolking voor een natuurspeelplek worden zoveel mogelijk gehonoreerd	2009-2012
Speelruimtenorm	Assen hanteert een norm van gemiddeld 3% formele speelruimte.	2009
	In de wijkspeelplannen van Assen-oost, Noorderpark en Centrum aandacht schenken aan vermeerdering van de totale buitenspeelruimte.	2009
Ruimtelijke ordening	Opstellen randvoorwaarden voor speelruimte in nieuwe bestemmingsplannen (inbreiding en uitbreiding) en in de structuurvisie voor Assen	2009 - 2010
Spelen bij bestaande scholen	voortzetting van het huidige beheer & onderhoud en veiligheidsinspecties bij alle basisscholen in Assen	continu
	behoud van openbaarheid van zoveel mogelijk schoolpleinen van basisscholen	continu
	stimuleren omvorming schoolpleinen naar natuurspeelplekken	pm
Aanleg speelvoorzieningen bij nieuwe scholen	opstellen checklist: kwaliteits- en kwantiteitsnormen voor speelruimte op schoolterreinen	2010
Speeltuinverenigingen	Indien er initiatieven zijn vanuit de doelgroep of wijk zullen we als gemeente graag meedenken en ondersteunen	pm
Activiteiten	Ondersteuning bij activiteiten door opbouwwerk (b.v. straatspeeldagen en wijkacties), sportbuurt-werk (diverse sportactiviteiten), jongerenwerk (Brede-schoolactiviteiten, naschoolse activiteiten) en natuur- en milieueducatie (zoals duurzaamheids-activiteiten en excursies)	jaarlijks

Bijlagen

Bijlage 1 Relevante thema's collegeprogramma 2006-2010

De stad is nooit af

Beleidsdoel
Een openbare ruimte die uitnodigt om te spelen en te recreëren en geen drempels opwerpt voor mensen met een beperking

Beoogde resultaten
- Een toegankelijke openbare ruimte die veiligheid en speelvriendelijkheid geeft. Toegankelijk is voor iedereen, dus ook de ouderen en gehandicapte inwoners van Assen.
- Grotere tevredenheid (welbehagen) aan de beleving van de openbare ruimte

Activiteit/speerpunt
- Zorgen voor de ontwikkeling van spelvriendelijke verhardingselementen in de openbare ruimte, incl. de samenhang met spelen in het groen
- Het organiseren van een ontmoetingsplekken in de wijken
- Met belangengroeperingen, zoals de Bewonersoverleggen,. SGPA en ouderenbond en Seniorenraad, gestructureerd in overleg blijven
- Op basisscholen in gesprek gaan met de kinderen en hun speelwensen in de openbare ruimte;
- Opstellen nieuwe wijkspeelplannen

Ruimte voor de jeugd

Beleidsdoel
- Goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
- Veilige leefomgeving voor onze jeugd;
- Grotere deelname van jongeren aan maatschappelijke activiteiten en discussies

Beoogde resultaten
- Alle jongeren uit Assen moeten zich kunnen ontwikkelen tot volwaardige leden van de samenleving;
- Jongeren bemoeien zich met het (culturele) leven in de stad en nemen actief deel aan het maatschappelijk verkeer;
- Jongeren hebben geleerd verantwoordelijkheden te nemen die leiden tot soc. emotionele en economische zelfstandigheid.
- Jongeren gedragen zich verantwoordelijk t.o.v. hun omgeving

Activiteit/speerpunt
- Goede voorlichting en begeleiding door jongerenwerkers;
- Ontwikkelen van een integrale visie op het Jeugd- en Jongerenbeleid;
- Uitbouwen van laagdrempelige activiteiten in de wijken, gekoppeld aan wijkcentra;
- Betrekken van jongeren bij activiteiten in het Jongerencentrum en jongeren betrekken bij evenementen;
- Organiseren van doelgroepgerichte communicatie zoals jongerenpanels/chatsessies (met maandthema's) en wijkpanels leidend tot een participatiestructuur waarbij het gewoonte wordt dat jongeren van zich ook laten horen op bestuurlijk niveau;
- Samenwerking scholen en jongerenwerk;
- Voortzetting jongerenactiviteitenbudget vanaf 2008;
- Bevorderen participatie jongeren gemeentelijke besluitvorming

Assen in beweging

Beleidsdoel
Alle kinderen en jongeren kennis laten maken met een variëteit aan sport- en cultuuractiviteiten.

Beoogde resultaten
- Hoog deelname percentage aan (buitenschoolse) activiteiten op het gebied van sport en sociaal-cultureel werk;
- Kinderen leven gezond en bewegen voldoende.

Activiteit/speerpunt

- Kinderen van jongs af aan betrekken bij de stad en z'n mensen;
- Uitbreiden van activiteiten in de wijken (kinder/jongerenactiviteiten, spelweekactiviteiten, breedtesportactiviteiten)
- Aandacht voor jongeren tussen 12 en 16 jaar
- In brede school wijken ism brede school
- In andere wijken extra impulsen geven aan wijkvereniging etc.
- Inzet sportbuurtwerkers in samenwerking met sociaal cultureel werkers
- Voldoende accommodaties/speelruimte in de wijk

Leefbare wijken

Beleidsdoel

Meer betrokkenheid van bewoners bij hun wijk. Dit betekent dat wij Assenaren willen betrekken bij de wijk waarin zij wonen, de mensen waarmee zij samenleven en bij de voorzieningen in de wijk.

Beoogde resultaten

- Hechte structuur en saamhorigheid in de wijk.
- Breed draagvlak creëren voor beslissingen over de inrichtingen en de voorzieningen in de wijk.
- Grotere betrokken bij en deelname in de wijk.

Activiteit/speerpunt

- Ontwerpen van een uniforme structuur/methodiek voor wijk/buurtgericht werken en participatie.
- Het versterken van het bewonersoverleg door het vastleggen van "spelregels" in een samenwerkingsovereenkomst.
- Vergroten invloed inwoners op inzet gemeentelijke middelen in de eigen wijk/buurt.
- Verbeteren communicatie(kanalen) in de wijken

Samen in de wijk

Beleidsdoel

Doel van het programma SIW is:

- het vergroten van verantwoordelijkheid van burgers voor hun wijk;
- een goed beheer van de openbare ruimte in de wijken;
- een goed voorzieningenniveau in de wijken.

Beoogde resultaten

Het verbeteren (ER-doelstelling) van de leefbaarheid en veiligheid in de wijken van Assen. Samen in de wijk levert een toename op van actief burgerschap, sociale cohesie en zelfredzaamheid. De concrete resultaten zijn:

- wijken waar bewoners elkaar als goede buren kennen en zich daardoor veilig voelen in hun woonomgeving;
- wijken waar bewoners elkaar onderling helpen en samen zorgen dat hun wijk schoon en heel blijft;
- wijken waar bewoners goede contacten hebben met de gemeentelijke diensten en afspraken hebben over de onderlinge samenwerking;
- wijken waarin het beheer en de voorzieningen goed op orde zijn

Activiteit/speerpunt

Per wijk (gefaseerd) wordt een programma opgesteld dat wordt gedragen en meebepaald door de bewoners van de wijk. Aan de hand van de leefbaarheidsmonitor wordt vastgesteld in welke wijk we starten. In het wijkprogramma worden bewoners aangesproken en gestimuleerd op hun eigen verantwoordelijkheid. Het programma bestaat uit wijkafspraken, wijkactiviteiten en contracten met (overheids)instellingen waarin verantwoordelijkheden en taken zijn vastgelegd. Het wijkprogramma krijgt een financiële vertaling in de vorm van een wijkbudget.

In het programma wordt naast een overzicht van uitvoeringtaken een relatie gelegd naar ontwikke-lingen op het voorzieningenniveau (brede school, woonzorgzones, WMO) en het beheer van de woningen, woonomgeving, straten en wegen.

De aanpak vergt een intensieve benadering van bewoners en, op onderdelen, begeleiding van een extern bureau. De kosten die dit met zich meebrengt zijn nu nog niet in beeld. Hiervoor wordt een stelpost opgevoerd

Bijlage 2 Inventarisatie speellocaties in de wijk tbv. wijkspeelplannen

Per wijk is een kaart beschikbaar waarop de locaties zijn aangegeven waar speeltoestellen staan. Bij deze kaart is een bijlage waarop per locatie staat vermeld welke toestellen er zijn.

A. Gebruik van de locaties.
Aan de hand van de leeftijdsopbouw en veldonderzoek wordt gecontroleerd, of de betreffende locaties optimaal gebruikt worden. Aan de hand hiervan kan ook al bepaald worden, of er toestellen bijgeplaatst, dan wel verwijderd kunnen worden.
Veiligheid: Speeltoestellen dienen op een dermate plaats gesitueerd te zijn, dat de kinderen altijd veilig kunnen spelen. Denk in dit verband aan de stand van een glijbaan. Altijd van de zon af, kinderen kunnen verbrandingen oplopen.

B. Informele speelplekken.
Informele speelplekken zijn met behulp van opbouwwerker en jongerenwerker te achterhalen.
Vragen t.a.v. van deze plekken:
1. Bezorgen ze overlast?
2. Zijn er vernielingen en afvalhopen ontstaan?
3. Zijn ze veilig?
4. Zijn er verbeteringen mogelijk?

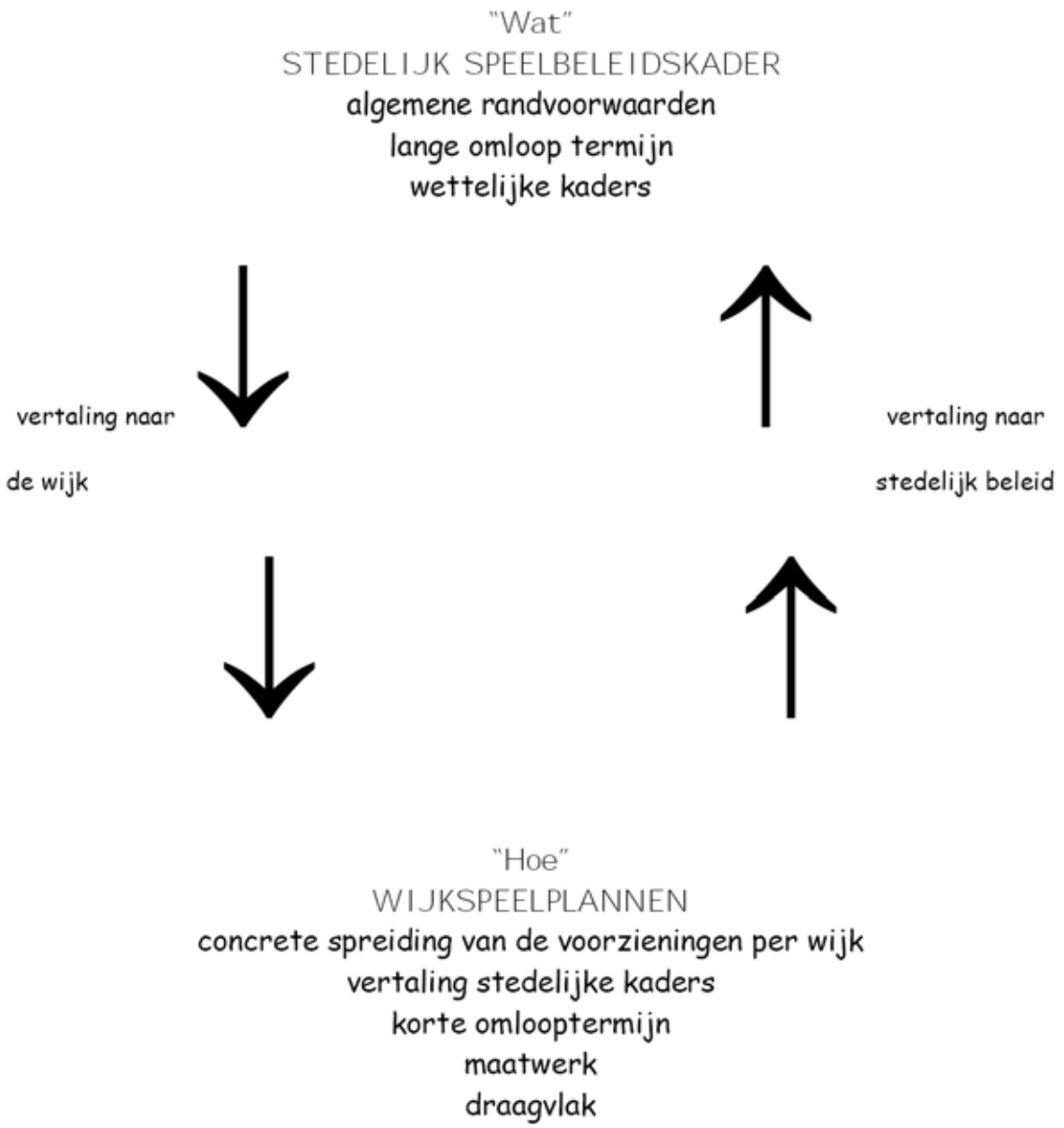
C. Waar geeft het spelen van kinderen problemen?

D. Verkeersveiligheid.
Zijn de locaties op een veilige manier te bereiken?

E. Schoolterreinen.
Waar de schoolterreinen een open karakter hebben, is het wenselijk, dat ze buiten de schooltijden een buurtfunctie kunnen vervullen, zodat met name duurdere toestellen beter benut worden.

F. Wensen tav van toekomstige speelvoorzieningen en/ of- toestellen

Bijlage 3 Schema relatie stedelijk kader en wijkspeelplannen

Bijlage 4 Beschikbare formele speelruimte 2008 in Assen

Dit is een overzicht van Assen waarin per wijk is aangegeven wat voor oppervlakte formele en informele speelvoorzieningen aanwezig is. Dit is inclusief de, vanuit de impuls, nog aan te leggen 12+ voorzieningen.

Op de berekening die hiervoor gedaan is, is wel wat af te dingen, er is nl. niet een compleet dekkend overzicht beschikbaar van de mee te rekenen oppervlakten. Nu is een en ander handmatig uitgerekend. In het centrum wonen standaard relatief weinig kinderen en jongeren, bovendien is hier relatief weinig openbare ruimte beschikbaar. Daarom wordt het centrum apart vermeld en beoordeeld.

Tabel 1, beschikbare speelruimte

wijk	**Formele speelruimte in ha.**	**Totale oppervlakte bebouwing in ha.**	**% formele speelruimte**	**Groot groen, voorbeelden**
Assen-west	3,32	133	2,50	Landschapspark, Roege Stuk
Pittelo	4,25	86	4,94	Park Pittelo
Peelo	3,8	134	2,84	Kanaalzone, Geluidswallen, vennetjes
Assen-oost	2,7	223	1,21	Valkenstijn, Amelterbos
Noorderpark	3,4	172	1,98	
De Lariks	3,1	120	2,58	Lariksbos
Kloosterveen	7,15	234	3,06	Hoogspanningszone, Bos & Golf
Marsdijk	10,65	267	3,99	De Landjes, Anne-Frankpark
totaal	**39**	**1369**	**2,89**	
Centrum	0,86	173	0,50	Asserbos, Gouverneurstuin

Bijlage 5 Sport en spelimpuls 12+ samenvatting

1. aanleiding

In juni 2008 heeft de Raad een voorstel voor een extra sport- en spelimpuls van 1 miljoen euro voor jongeren van in de leeftijd van 12+ aangenomen. Achterliggende gedachte is, dat goede sport- en spelvoorzieningen de gezondheid bevorderen, een positief effect hebben op het leefklimaat en een bijdrage leveren aan het vergroten van sociale contacten. Hiervoor is het nodig een goed onderhouden, aantrekkelijke openbare ruimte met passende voorzieningen te bieden. Passende voorzieningen, die uitnodigen tot veilig sporten, spelen en recreëren.
Er zijn veel speelvoorzieningen in Assen voor de jongere jeugd en ook zijn er in elke wijk openbare sportveldjes aanwezig. Voor die sportveldjes geldt dat het niet altijd (meer) passend is bij de behoeften en wensen van de wijk. Dit project is daarom ook bedoeld om aan aanzienlijke kwaliteitsimpuls op maat voor elke wijk te realiseren. Dus afgestemd op de wensen van de doelgroep, bedacht en ontwikkeld in nauwe samenspraak met die doelgroep en de omgeving. Een goed voorbeeld hiervan is de Cruijffcourt in de wijk Noorderpark.

2. projectdoel

Het uitvoering geven aan het Raadsbesluit Extra impuls voor sport- en spelvoorzieningen jongeren 12+ van juni 2008. Dit betekent:

- In principe elk van de negen wijken een passende sport- en spelvoorziening aangevuld met 2 stedelijke voorzieningen krijgt. Het upgraden van bestaande voorzieningen is daarbij ook een mogelijkheid.
- De voorzieningen moeten voldoen aan alle wettelijke eisen en normen.
- De voorzieningen moeten openbaar toegankelijk en laagdrempelig zijn.
- Elk plan voor een voorziening moet zijn voorzien van een beheerparagraaf
- Er moet in de realisatie aandacht zijn voor voorzieningen voor meisjes.

- Er moet onderzocht worden of er behoefte is aan voorzieningen voor mindervaliden.
- De locatie van de voorziening combineren met centrale plekken in de wijk.
- De voorzieningen moeten, gezien de looptijd van dit project, passen binnen bestaande bestemmingsplannen.
  tenzij bestaande bestemmingsplannen onvoldoende mogelijkheden bieden om de voorzieningen te realiseren. De benodigde R.O. procedures (zoals bouw-vergunningen, aanlegvergunning) moeten ingepland worden.
- 50% van de aanleg uitgevoerd moet zijn voor 15 mei 2009
- 75% van de aanleg uitgevoerd moet zijn voor 15 juli 2009
- 100% van de aanleg gereed moet zijn op 1 december 2009
- overdracht naar de lijnorganisatie gerealiseerd moet zijn voor 2010.
- De doelgroep 12+, de buurt- en wijkbewoners en de bewonersoverleggen actief worden betrokken bij de locatiekeuze.
- Daarna kunnen zij hun voorkeur kenbaar kunnen maken in de fase van de planvorming voor de voorziening Dit betekent dat het participatieproces met intervallen gaat, eerst de voorkeurlocaties bepalen en evt. ideeën meegeven voor het aanbestedings-traject en na de resultaten uit het aanbestedingstraject weer participeren in het uitspreken van voorkeuren.
- Plannen afgestemd dienen te zijn op de bestaande wijkspeelplannen en de in ontwikkeling zijnde nieuwe wijkspeelplannen en op het jeugd- en sportbeleid.
- Mogelijkheden voor cofinanciering moeten worden onderzocht (samen met Beleid & Projecten)
- Mogelijkheden voor werkgelegenheidsprojecten of samenwerking met andere partners worden tijdens de planvorming door Beleid en Projecten verkend.

3. projectresultaten

Het project Sport- en spelvoorzieningen jongeren 12+ moet er toe leiden, dat er in elke wijk een passend en goed afgestemd aanbod van de sport- en spelvoorzieningen voor jongeren van 12 jaar en ouder wordt gerealiseerd.

1. Een globale inventarisatie van voorkeurlocaties per wijk als input voor de beschreven aanbestedingprocedure (oktober 2008) en bestemmingsplan check
2. een praktisch stappenplan met deelprojectplannen per gebied/ per wijk(zie onderstaande punten) (2008).
3. Het plan van aanpak voor de interactie met (wijk)bewoners en doelgroep 12+ (2008)
4. Het (deel)projectteam maakt een plan van aanpak en voert dit uit in overleg met betrokken afdelingen. (2008).
5. De opdrachtgever en de betrokken collega's, maar ook (wijk)bewoners en doelgroep 12+ worden regelmatig geïnformeerd over de voortgang van het project. Het projectteam levert daarvoor een communicatieplan en voert dit uit (2008).
6. Beheerparagrafen per voorziening, per gebied, per wijk.
7. De bewonersbetrokkenheid c.q. tevredenheid en het gebruik door de doelgroep is met het realiseren van een passend maatwerkaanbod toegenomen (2009/2010).
8. De kennis bij wijkbewoners en doelgroep over de keuzes en mogelijkheden voor sport- en spelvoorzieningen voor jongeren in de openbare ruimte is vergroot (2008/2009).

Bijlage 6 Financieel overzicht

Voor 2009 bedraagt het totale onderhoudsbudget voor speeltoestellen in Assen €. 195.000,--.
Dit bedrag wordt jaarlijks verhoogd met de prijsindex en eventueel het volume.

De vervangingsinvestering voor speelvoorzieningen voor de komende jaren zijn:

2010: € 333.000,--
2011: € 344.788,--
2012: € 362.781,--
2013: € 375.478,--
2014: € 388.620,--
2015: € 399.302,--

Bijlage 7 Literatuurlijst

Vrij spel voor het speelbos. Wetenschappelijk rapport.
Stichting Recreatie, Kennis- en Innovatiecentrum.

Vrij spel voor natuur en kinderen.
W. Leufgen en M. van Lier, 2007

Groen Opgroeien, Advies over meer samenhang in groen jeugdbeleid
Publicatie Raad voor het Landelijk gebied (RLG) 08/08, juni 2008

Spelen met ruimte, Handboek gemeentelijk speelruimte beleid.
Min. VROM, NUSO, Jantje Beton, VNG, 2006

Buiten spelen, 75 jaar NUSO
NUSO, Speelruimte Nederland, 2006.

Kindvriendelijke projecten in de openbare ruimte.
Child Friendly Cities: Min. VROM, VNG, Jantje Beton, 2006

Rijkwijdte notitie behorende bij het warenbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS), 2007.
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Factsheet Spelen in bossen, Van natuurlijke materialen tot veilige speeltoestellen.
Voedsel en Warenautoriteit, 2008 (WAS)

Kadernotitie Speelbeleid.
Gemeente Assen, 2003.

Kwaliteit speelruimte. Afstudeerscriptie, E. Hingstman

Spelen in het groen; Effecten van een natuurspeeltuin op het speelgedrag, de lichamelijke activiteit, de concentratie en de stemming van kinderen.. Alterra, Wageningen, 2007.

Speeltuin, Vakblad voor spelen en speeltuinen. Diverse artikelen.

Groen, Vakblad voor groenvoorzieningen. Diverse artikelen
Kinderen hebben natuur nodig (art.), Kees Both, Tijdschrift JSW

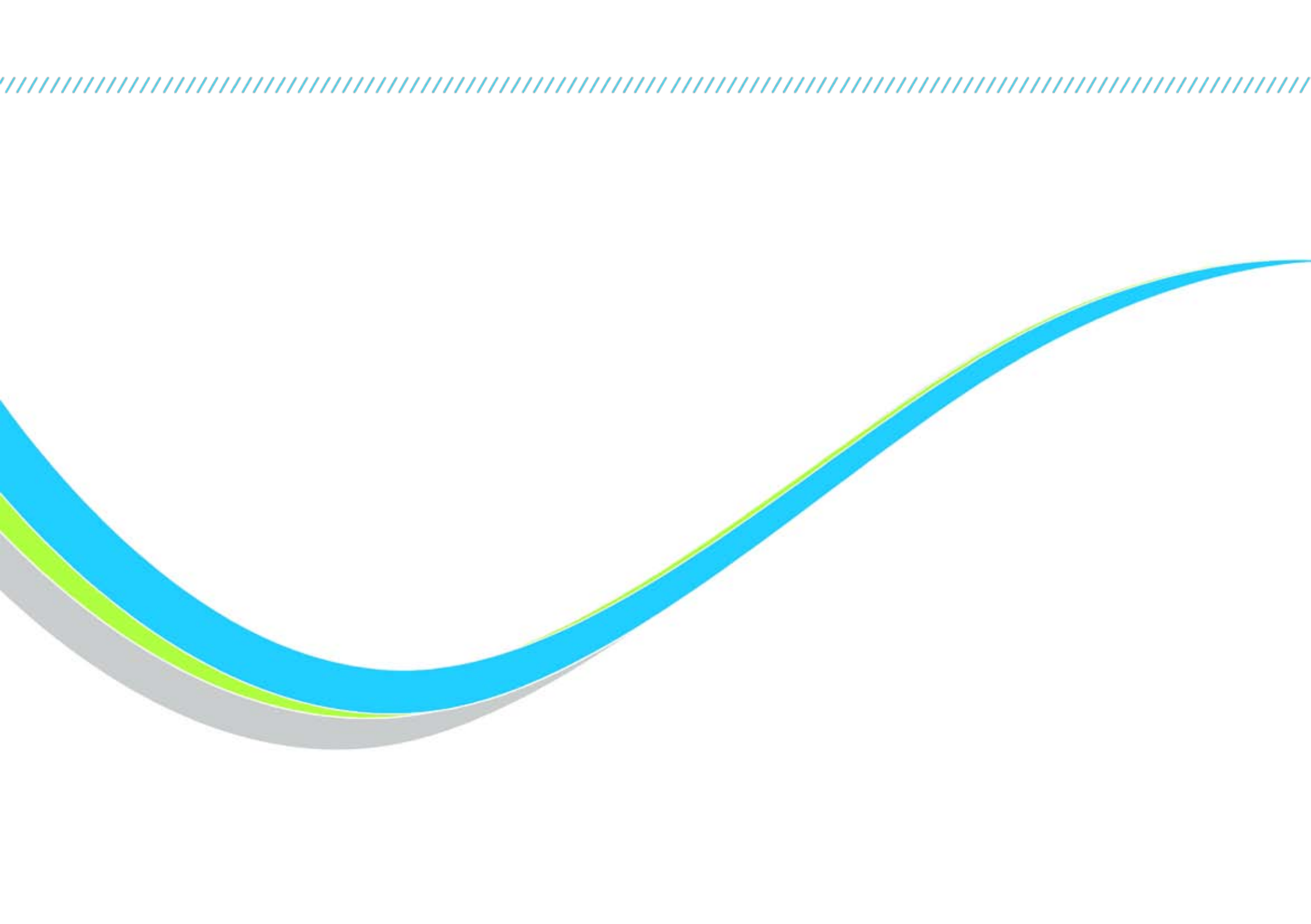
Website: www.springzaad.nl.

Bijlage 8 Definities

Speeltoestel:
Een constructie bedoeld om op te spelen. Bijvoorbeeld speelhuisje, duikelstang

Speelvoorziening:
Een duidelijke plek met speeltoestellen en/of spelaanleidingen

Spelaanleiding:
Speelelement, niet zijnde een constructie. Bijvoorbeeld een klimboom, een heuvel, een grote kei, een slootkant.

Colofon

6 oktober 2010

Opdrachtgever:
Wethouder A. Langius

Opgesteld door:
M. van Lommel, afdeling Beleid & Projecten,
Dienst Stadsbeheer

Foto´s:
Gemeente Assen
www.springzaad.nl

Vormgeving:
M.Menger